

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

MERSİN İL ÖZEL İDARESİ

2012 YILI DENETİM RAPORU

ARALIK/2013

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06100 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 40 94
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>

Bu rapor, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu uyarınca yürütülen düzenlilik denetimi sonucu hazırlanmıŐtır.

İÇİNDEKİLER

MERSİN İL ÖZEL İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	2
KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI.....	4
DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU.....	5
SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	6
DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	6
DENETİM GÖRÜŞÜ	7
VURGULANACAK HUSUSLAR	7

MERSİN İL ÖZEL İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

Mersin İl Özel İdaresi, Anayasanın 127 inci maddesinde kamu tüzel kişiliğini haiz mahalli idare birimi olarak sayılan il özel idarelerinden biri olarak teşkilatlanmıştır.

İl özel idarelerine ilişkin yasal düzeydeki temel düzenleme; 04.03.2005 tarihli ve 25745 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'dur. Kanununun 3 üncü maddesinin (a) fıkrasında "il özel idaresi; il halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi" olarak tanımlanmıştır. Aynı Kanununun 4 üncü maddesinde belirtildiği üzere "il özel idaresi, ilin kurulmasına dair kanunla kurulur ve ilin kaldırılmasıyla tüzel kişiliği sona erer." 5 inci madde hükmüne göre ise il özel idaresinin görev alanı il sınırlarını kapsamaktadır.

Anılan Kanununun 29 uncu maddesi il valilerini, il özel idaresinin başı ve tüzel kişiliğinin temsilcisi olarak belirlemiştir. 9 uncu madde hükmüne göre İl Genel Meclisi, Kurumun karar organı fonksiyonunu üstlenmiştir. Son olarak İl Encümeni, 25 inci maddede yapılan düzenleme ile Kurumun organları arasında gösterilmiştir.

İl Özel idarelerinin görevleri aynı kanununun 6 ncı maddesinde ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Mersin İlinde Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde yer alan Toroslar, Yenişehir, Mezitli ve Akdeniz ilçeleri dışında Anamur, Aydınçık, Bozyazı, Çamlıyayla, Erdemli, Gülnar, Mut, Silifke ve Tarsus ilçeleri bulunmaktadır. Buna bağlı olarak Mersin İl Özel İdaresine bağlı toplam 13 İlçe Özel İdare Müdürlüğü kurulmuştur.

Mersin İl Özel İdaresinin ana hizmet birimleri, genel sekreterlik, genel sekreter yardımcılığı, hukuk müşavirliği, özel kalem müdürlüğü, ilçe özel idare müdürlükleri ve daire başkanlıkları şeklinde örgütlenmiştir.

Mersin İl Özel İdaresinin ortak olduğu şirket, kooperatif, vakıf, birlik ve organize sanayi bölgeleri aşağıda gösterilmiştir:

- Halkbank:
- Mersin Serbest Bölge A.Ş (MESBAŞ)
- Tarsus İmar Tic. Ltd. Şti
- Vilayetler Turizm Tic. A.Ş

- Mersin Teknoloji Geliştirme Bölgesi Kurum ve İşletici Ticaret A.Ş.
- Silifke Organize Sanayi Bölgesi
- Mersin-Tarsus Organize Sanayi Bölgesi
- Silifke Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
- Silifke Göksu Vakfı
- İçel El Sanatları Vakfı (İÇEV)
- Mersin Üniversitesini Geliştirme Vakfı (MÜGEV)
- Vilayetler Hizmet Birliği
- İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Eğitim Birliği
- METAB (Mersin ve Çevresi Turizm Alanı Hizmet Birliği)

Öte yandan 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 3 üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde; il özel idareleri, genel yönetim kapsamında yer alan kamu idarelerinden birisidir. Bu nedenle il özel idarelerinin mali yönetimi ve kontrolü; 5018 sayılı Kanununda belirlenen ilke, esas ve düzenlemeler ışığında gerçekleştirilmektedir.

Mersin İl Özel İdaresi bütçe ve muhasebe işlemlerini “Mahalli İdareler Bütçe Ve Muhasebe Yönetmeliği” hükümlerine göre yerine getirmektedir.

Yine, Mersin İl Özel İdaresi malî işlemlerin gerçekleştirilmesi ve muhasebeleştirilmesi kapsamında, harcamalarda ödeme belgesine bağlanacak kanıtlayıcı belgeleri ve bunlardan düzenlenmesi gerekenlerin şekil ve türlerini “Mahalli İdareler Harcama Belgeleri Yönetmeliği” hükümleri çerçevesinde yerine getirmektedir.

Mersin İl Özel İdaresinin mali nitelikteki hesap ve işlemleri Mali Hizmetler Müdürlüğünce gerçekleştirilmektedir. Muhasebe hizmetleri İçişleri Bakanlığının sunduğu “e-içişleri” otomasyon sistemi üzerinden yürütülmektedir.

Mersin İl Özel İdaresinin 2012 yılına ilişkin bütçe göstergeleri aşağıdaki gibidir.

MERSİN İL ÖZEL İDARESİ 2012 YILI GELİR BÜTÇESİ		
	Tahmini	Gerçekleşen
Vergi Gelirleri	500.000,00 TL	250.457,17 TL
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.499.986,00 TL	3.890.348,41 TL
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Diğer Gelirler	8,00 TL	142.880.820,93 TL
Diğer Gelirler	62.100.004,00 TL	67.866.999,67 TL
Sermaye Gelirleri	2.550.002,00 TL	0,00 TL
TOPLAM	67.650.000,00 TL	214.888.626,18 TL

MERSİN İL ÖZEL İDARESİ 2012 YILI GİDER BÜTÇESİ		
	Tahmini	Gerçekleşen
Personel Giderleri	9.467.186,00 TL	39.378.459,74 TL
Sosyal Güv. Kurumlarına Devlet Prim Gideri	2.032.703,00 TL	5.768.747,92 TL
Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	16.091.268,00 TL	39.123.365,74 TL
Faiz Gideri	150.000,00 TL	124.686,89 TL
Cari Transferler	4.185.154,00 TL	2.868.947,92 TL
Sermaye Giderleri	32.110.659,00 TL	0,00 TL
Sermaye Transferi	230.530,00 TL	355.528,00 TL
Borç Verme	0,00 TL	0,00 TL
Yedek Ödenek	3.382.500,00 TL	0,00 TL
Gelirlerin Red Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	0,00 TL	868,88 TL
Amortisman Gideri	0,00 TL	271.916,87 TL
İlk Madde Ve Malzeme Giderleri	0,00 TL	17.880.930,02 TL
TOPLAM	67.650.000,00 TL	105.773.451,98 TL

KAMU İDARESİ MALİ TABLOLARI

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5 inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken ve aşağıda yer alan defter, tablo ve belgeler den, kasa sayım tutanağı (kasa kullanılmıyor)ve değerli kâğıtlar sayım tutanağı dışındakiler temin edilmiş yine usul ve esasların 8 inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak denetimler yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

a) Birleştirilmiş veriler defteri.

b) Geçici ve kesin mizan.

c) Bilanço.

ç) Belgeler;

1) Banka mevcudu tespit tutanağı,

2) Alınan çekler sayım tutanağı,

3) Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,

4) Teminat mektupları sayım tutanağı,

d) 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamındaki idarelerin bütçe uygulama sonuçlarına ait tabloları;

1) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,

2) Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,

3) Faaliyet sonuçları tablosu

DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştay'a sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, yürütülen denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmekle sorumludur.

DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğuna ve mali tablolarının doğru ve güvenilir olduğuna ilişkin makul güvence elde etmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) oluşturmaktadır. Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda ulaşılan denetim görüşünü destekleyen yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

Mali Rapor ve Tabloları Etkileyen Bulgular:

BULGU 1:

5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun Geçici 1. maddesi gereğince; İl Sivil Savunma Müdürlüğüne ait 169 kalem demirbaşın 24.11.2009 tarihinde düzenlenen tutanakla ve bir komisyon marifetiyle İl Özel İdaresine devrinin gerçekleştirildiği, ancak söz konusu taşınırlarla ilgili gerek taşınır kaydının gerekse muhasebe kaydının yapılmadığı görülmüştür.

Kurum tarafından bulguda belirtilen hususlara iştirak edilmiş ve 2013 yılında gerekli düzeltmelerin yapıldığı görülmüştür.

BULGU 2:

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği uyarınca Kurumun sahip olduğu taşınmazların Maddi Duran Varlıklar ana grubu içerisinde yer alan ilgili hesaplarda izlenmesi

ve mali tablolarda gösterilmesi gerekmesine rağmen Mersin İl Özel İdaresine ait taşınmazların ilgili hesaplara kaydının yapılmadığı ve Kurumun mali tablolarında gösterilmediği anlaşılmıştır.

Kurum tarafından bulguda belirtilen hususlara iştirak edilmiş ve bazı taşınmazlar yönünden gerekli kayıtların yapıldığı görülmüş, diğerleri için 2013 yılında gereğinin yapılacağı belirtilmiştir.

BULGU 3:

İl Özel İdaresinin sorumluluk alanında kullanılan içme sularıyla ilgili olarak İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmeliğinin öngördüğü su analizlerinden kaynaklanan borçların muhasebeleştirilmediği ve ilgisine ödenmediği görülmüştür.

Kurum tarafından bulguda belirtilen hususlara iştirak edilmiş ve 2013 yılında gerekli düzeltmelerin yapıldığı görülmüştür.

DENETİM GÖRÜŞÜ

Mersin İl Özel İdaresinin 2012 yılına ilişkin mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde açıklanan nedenlerden dolayı Maddi Duran Varlıklar hesap grubu içerisinde yer alan Arazi ve Arsalar Hesabı, Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, Binalar Hesabı, Birikmiş Amortisman Hesabı, Tesis Makine ve Cihazlar Hesabı, Taşıtlar Hesabı, Demirbaşlar Hesabı ile Faaliyet Borçları hesap grubu içerisinde yer alan Bütçeleştirilecek Borçlar Hesabı alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği; gelir, gider ve mallarına ilişkin hesap ve işlemlerinin kanun ve diğer hukuki uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

VURGULANACAK HUSUSLAR

Denetim görüşünü etkilememekle birlikte Kurum iş ve işlemleriyle ilgili olarak aşağıda yer alan hususların da belirtilmesine gerek görülmüştür.

BULGU 4:

İl Özel İdaresi gelirleri üzerinde yapılan inceleme sonucu; 3213 sayılı Maden Kanunu'nun 14 üncü maddesine göre belirlenen “Devlet Hakkı”nın % 25 ini oluşturan İl Özel İdaresi Paylarını tahsil ve takip eden Maden İşleri Genel Müdürlüğü ile söz konusu gelirlerin takibi konusunda iletişim eksikliği bulunduğu görülmüştür.

Kurum tarafından bulguda belirtilen hususlara iştirak edilmiş ve 2013 yılında gerekli

düzeltilmelerin yapıldığı görülmüştür.

BULGU 5:

Maden işletmelerinin faaliyetlerinden kaynaklanan özel idare paylarının doğruluğu ve tamlığının tespitine yönelik olarak yapılan inceleme kapsamında, Maden İşleri Genel Müdürlüğünün verileri ile Mersin İl Özel İdaresi muhasebe verilerinin karşılaştırılması sonucunda; maden işletmelerinin faaliyetlerinden doğan özel idare paylarının bir kısmının Kurum hesabına yatırılmadığı anlaşılmıştır.

Kurum tarafından bulguda belirtilen hususlara iştirak edilmekte ve 2013 yılından itibaren gereğinin yapılacağı belirtilmektedir.

BULGU 6:

İmar İnşaat Daire Başkanlığınca gerçekleştirilen yapım işlerinden 2011–2012 yıllarında geçici kabulü yapılan işlerin kesin hesap ve kesin kabul işlemlerinin ilgili mevzuatlarında belirtilen süreler içerisinde yapılmadığı görülmüştür.

Kurum tarafından bulguda belirtilen hususlara iştirak edilmekte ve 2013 yılından itibaren gereğinin yapılacağı belirtilmektedir.